

Αγνωμοσύνη

Από τον Αδ.: Τριαντάφυλλο Κοτζαμάνη †
Εθνικό Μεγάλο Διδάσκαλο του Α.·Α.·Α.·Τ.· Μισραϊμ και Μέμφις 1989-2007

Ένα από τα σοβαρότερα ελαττώματα του Ανθρώπου, το οποίο μαρτυρείται καθημερινά ανάμεσά μας, είναι η αγνωμοσύνη. Η αγνωμοσύνη είναι ένα ελάττωμα και μια κατάσταση της ψυχής κατά την οποία το άτομο δεν νοιώθει καμμία απολύτως υποχρέωση προς τον ευεργέτη του, ούτε και αναγνωρίζει την αξία της προσφοράς του.

Αντίθετα, με κάθε τρόπο προσπαθεί να μειώσει είτε με λόγια είτε με έργα, την αξία της προσφοράς του ευεργέτη, είτε να δείξει την περιφρόνησή του προς αυτήν. Ένας άλλος τρόπος με τον οποίο συχνά, εκδηλώνεται η αγνωμοσύνη, είναι η επιλησμοσύνη που επιδεικνύεται κυρίως προς τον ευεργέτη. Το χειρότερο, όμως, απ'όλα, είναι η αμφισβήτηση των ελατηρίων τα οποία ώθησαν τον ευεργέτη προς την πράξη του. Αυτή είναι ίσως η κυριότερη και σημαντικότερη εκδήλωση της αγνωμοσύνης.

Τί είναι, όμως, αυτό που προκαλεί την αγνωμοσύνη του ευεργετηθέντος προς τον ευεργέτη; Τρεις λόγοι συμβάλλουν στην εκδήλωση της αγνωμοσύνης: Ο εγωϊσμός, το συμφέρον και η έλλειψη αρετής. Πολλές φορές το άτομο δεν μπορεί να υπερπηδήσει μόνο του τις δυσχέρειες που αντιμετωπίζει η ζωή του. Εκείνη την στιγμή σπεύδει ως από μηχανής Θεός, ο γνωστός ή άγνωστος ευεργέτης και με την αποφασιστική προσφορά του, υπερπηδώνται τα εμπόδια. Κανονικά, θα έπρεπε ο ευεργετηθείς να οφείλει ευγνωμοσύνη, ή τουλάχιστον αναγνώριση προς τον ευεργέτη του και προς το έργο του. Τούτο, όμως, δεν συμβαίνει. Ο ευεργετηθείς, συχνά αισθάνεται καταπιεσμένος από διάφορα συμπλέγματα κατωτερότητας και εκδηλώνει τότε αντικοινωνική συμπεριφορά προκειμένου να καλύψει την δική του ανεπάρκεια. Με κάθε τρόπο προσπαθεί να υποβιβάσει την αξία της προσφοράς του ευεργέτη, έτσι ώστε να δείξει ότι ο ίδιος ήταν ικανός να λύσει όλα του τα προβλήματα μόνος του. Άλλες, πάλι φορές, το συμφέρον τον οδηγεί όχι μονάχα να παραγνωρίσει την αξία της ευεργεσίας, αλλά και να προσπαθήσει να εκμεταλλευθεί, όσο το δυνατόν περισσότερο τον ευεργέτη. Ο αγνώμων σε μια προσπάθεια να φανεί υπέρτερος του ευεργέτη, προσπαθεί να μειώσει, όχι μονάχα την αξία της προσφοράς, αλλά και το ίδιο το πρόσωπο του ευεργέτη. Με κάθε τρόπο προσπαθεί να αποδείξει ότι ο ευεργέτης του είναι προσωπικότητα ελαττωματική, αντικοινωνική, και προβληματική. Με αυτόν τον τρόπο, ο αγνώμων ευεργετηθείς προβάλλει πάνω στον ευεργέτη του όλα τα ελαττώματα που φέρει μέσα στα βάθη του δικού του καταπιεσμένου υποσυνείδητου. Συνήθως η μεργαλύτερη αγνωμοσύνη και αχαριστία επιδεικνύεται προς αυτούς που μας έχουν προσφέρει τα περισσότερα, δηλαδή προς τους γονείς, τους δασκάλους και την πατρίδα. Οι αγνώμονες είναι άνθρωποι τόσο πολύ επικίνδυνοι, ώστε καλό θα ήταν να αποφεύγονται.

Η αγνωμοσύνη είναι ανίκανη να βλάψει τον ευεργέτη, γιατί ο ευεργέτης στέκεται πάνω από τις συμβατικές σχέσεις της γήινης ζωής. Οποιος ευεργετεί, δεν ευεργετεί αναμένοντας μία καποια ανταμοιβή, ή έστω την ευγνωμοσύνη. Ευεργετεί, γιατί προωθείται από την ψυχή του, ευεργετεί γιατί δεν μπορεί να πράξει αλλιώς. Οσα βέλη κί'αν δεχθεί από την φαρέτρα του αγνώμονα ευεργετημένου, δεν πρόκειται να τον αγγίξουν εσωτερικά. Αν του δοθεί η

ευκαιρία, πάλι θα ευεργετήσει τον αγνώμονα. Τούτο αποτελεί το μεγαλείο, τον σταυρό και την ανάσταση του ευεργέτη. Αρα, τις αρνητικές επιπτώσεις της αγνωμοσύνης πρέπει να τις αναζητήσουμε έξω από τον ευεργέτη. Πρέπει να τις αναζητήσουμε στην χαλάρωση των κοινωνικών σχέσεων, στην αποδυνάμωση, και τελικά στην καταστροφή των συνεκτικών δεσμών της κοινωνίας που είναι η συνεργασία και η αλληλοβοήθεια. Η αγνωμοσύνη που παρατηρείται καθημερινά γύρω μας, οδηγεί όλους αυτούς οι οποίοι, χωρίς να είναι πραγματικοί ευεργέτες προσπαθούν καθημερινά να γίνουν, να αποθαρρυνθούν και να μην βοηθούν τους πάσχοντες. Τους κάνει σκληρούς και αδιάφορους προς τους κινδυνεύοντες. Η αγνωμοσύνη, τέλος, καλλιεργεί τάσεις απομονώσεως και συμφέροντος.

Η αγνωμοσύνη που παρατηρείται προς τους γονείς, διαλύει την οικογένεια που αποτελεί το συστατικό κύτταρο της κοινωνίας. Η αγνωμοσύνη που παρατηρείται προς τον Διδάσκαλο, είναι αυτή που διαλύει την εμπιστοσύνη και, όπως ξέρουμε, η εμπιστοσύνη είναι ο μόνος μνητικός δεσμός που επιτρέπει την ένωση του μαθητή προς τον διδάσκαλο και, δι'αυτού, προς την πηγή της κάθε γνώσεως. Η αγνωμοσύνη προς την πατρίδα διαλύει την έννοια της κοινωνικής ομάδας. Είναι, δε γνωστό ότι εμείς, ως Τέκτονες, δεσμευόμαστε να υπηρετούμε πιστά την Πατρίδα μας και να προσπαθούμε με κάθε τρόπο να γίνουμε αντάξιοι της ιδέας που την διέπει.

Το αντίθετο της αγνωμοσύνης, η ευγνωμοσύνη, είναι ψυχική ανάγκη για τον ενάρετο, είναι δε και συνέπεια, γιατί ο ευεργετηθείς, οφείλει να εκτιμά την προσφορά.

Η εκτίμηση της προσφοράς, εκδηλώνεται κατά τον ωραιότερο τρόπο όταν, για να επιβεβαιώσουμε τον σεβασμό μας προς την ευεργεσία και προς τον ευεργέτη, χρησιμοποιούμε την προσφερθείσα βοήθεια για τον σκοπό που μας δόθηκε. Ο ευεργέτης, δεν έχει ανάγκη υλικών ανταποδόσεων. Νοιώθει την υπέρτατη αγαλλίαση όταν βλέπει ότι ο σκοπός για τον οποίο αυτός προέβη σε θυσίες, απέδωσε καρπούς.

Σύμφωνα με τον Λέβεκ, «ένας ευγνώμων λογισμός είναι ταχεία προσευχή προς τον Ουρανό», το δε Ταλμούδ μας προειδοποιεί «να μην ρίξουμε πέτρα στο πηγάδι που μας δρόσισε».

Η φύση είναι αντίθετη προς τον αγνωμοσύνη. Γι'αυτό κι'αν παρατηρήσουμε τα ζώα, ιδιαίτερα τον σκύλο και το άλογο, θα δούμε χαρακτηριστικά παραδείγματα ευγνωμοσύνης, όπως για παράδειγμα ο Αργος, ο σκύλος του Οδυσσέα.

Συνοδευτικό ελάττωμα της αχαριστίας, είναι η αναισχυντία. Ο Θεόφραστος μας προειδοποιεί ότι η αχαριστία είναι προδοσία απέναντι στην ανθρωπότητα, ο δε Σύρος, για να καταδικάσει τους αχάριστους, δηλώνει ότι ένας αχάριστος, αδικεί ταυτόχρονα όλους τους πάσχοντες.

Ας αναρωτηθεί ο καθένας από μας πόσες φορές έχει επιδείξει αγνωμοσύνη, κυρίως προς όσους τον βοήθησαν πνευματικά. Ας αναρωτηθεί ο καθένας από μας πόσες φορές έχει ανταμείψει τον πνευματικό του ευεργέτη ή τον δάσκαλό του με το υπέρλαμπρο στέμμα, το ακάνθινο στεφάνι. Και τότε, αν βρεί τον εαυτό του ένοχο αγνωμοσύνης, ας ζητήσει συγγνώμη από τον ίδιο του τον εαυτό, γιατί η αγνωμοσύνη του τον απέκοψε από την πηγή του Φωτός, από την Θεία Κοσμική Διάνοια.

Κί'ας τολμήσει να μεταστοιχειώσει την συμπεριφορά του, όσο ακόμα είναι καιρός.